

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VII.

CELOVEC, SREDA, 3. DECEMBER 1952

ŠTEV. 85 (545)

Volitve v Posarju — barometer razpoloženja

Sklep posarske vlade, izvesti volitve v Posarju že sedaj, je razburil duhove v Zapadni Nemčiji, še bolj zavozlal že tako zapleteno posarsko vprašanje, onemogočil dejavnost promemskim skupinam in dal še grenkejši priokus francosko-nemškemu odnosu.

Datum za posarske volitve je bil v resnici precej nerodno izbran. Nemška in francoska vlada sta še pred nedavnim vodili pogajanja o rešitvi posarskega vprašanja na temelju politične evropeizacije tega ozemlja. Ti razgovori niso dovedli do uspeha, ker v Bonnu vztrajajo na tem, da bi bilo treba Posarje izločiti iz gospodarske in carinske unije s Francijo, v Parizu pa o tem nočejo nič slišati.

V takem položaju pa je posarska vlada razpisala deželne volitve, čeprav je bil kancler Adenauer predlagal, da bi bile te za toliko časa odložene, dokler ne bi bil dosežen sporazum med Bonnom in Parizom. Zaradi tega razpisa so nedavno vse zapadnonemške stranke (razen kominformistov) prišle do skupnega zaključka, da hoče francoska vlada na teh volitvah še bolj utrditi svoj položaj v Posarju, še bolj oddvojiti to ozemlje od drugih nemških dežel, in so vladne in opozicijske stranke sklenile skupno protestno resolucijo proti posarskim volitvam.

Nedeljske volitve vsekakor dejansko niso bile popolnoma demokratične, kar je priznal tudi sam profrancoski ministrski predsednik Posarja J. Hoffmann. V Bonnu jih (razen iz drugih vzrokov) tudi zaradi tega ne priznajo, pa tudi ne parlamenta, ki je iz njih izšel. Ker je bil nastop nemških strankam prepovedan in onemogočen, se je v predvolilni borbi v Posarju čez noč razvila močna agitacija, ki je z vsemi dovoljenimi pa tudi nedovoljenimi sredstvi propagirala oddajanje praznih lističev v volilne skrinjice. Namesto odkritega je imela

Hoffmannova vlada skritega, podtalnega nasprotnika, ki je užival podporo vseh zapadnonemških strank.

Nedeljske volitve v Posarju torej niso bile toliko pomembne glede tega, koliko mandatov so dobile razne priznane stranke Posarja. Rezultati so pomembnejši glede na to, kolikšna je bila abstinenca in koliko je bilo oddanih belih glasovnic. Ti rezultati sicer ne morejo imeti nikakršnega plebiscitnega značaja, kot politični barometer razpoloženja v Posarju pa lahko vseeno veljajo.

Za Nemce v Posarju je ta barometer daleč zaostal za njihovimi pričakovanji, hkrati pa presega vsa še tako visoko napeta upanja profrancoskega posarskega režima, kajti Hoffmannova vlada je na volitvah odnesla prepričljivo zmago in dobila 55 % vseh oddanih veljavnih glasov. Proti vsemu pričakovanju visoka volilna udeležba je znašala 93 %, od teh pa je bilo le 23 % glasov neveljavnih. Ostale veljavne glasove so pridobile: Socialistična stranka Posarja 33 %, Kominformisti 9 % in Demokratska ljudska stranka 3 %.

Jugoslovanski narodi razpravljajo o osnutku novega ustavnega zakona

Za dan republike so v Beogradu objavili osnutek novega ustavnega zakona, ki ga je izdelal Svet za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti pri vladi FLRJ pod vodstvom predsednika sveta, zunanjega ministra FLRJ Edvarda Kardelja.

Po novem ustavnem zakonu na čelu ljudske oblasti ne bo več zvezna vlada ampak Zvezni izvršilni svet s svojim predsednikom, ki je istočasno predsednik republike. Državne upravne posle, ki jih sedaj vodijo poedina ministri, bodo po novem zakonu vodili zvezni državni sekretarijati. Ljudsko skupščino pa bosta

uvajala, le-ta predstavlja ustvarjalno sintezo činitelj revolucionarne francoske demokracije, Oktobrske revolucije ter progresivne poti dosedanjega razvoja demokracije z ene, in originalnih demokratičnih oblik, ki so nastale na lastnih jugoslovanskih tleh v dosedanjem razvoju jugoslovanske revolucije z druge strani.

Slovenska kmečka zveza, Celovec, Wulfengasse 15

ima v ponedeljek, 8. decembra 1952, ob 9. uri dopoldne v mali dvorani Delavske zbornice v Celovcu svoj

redni letni

POKRAJINSKI OBČNI ZBOR

Vse delegate vabimo k zanesljivi udeležbi.

POKRAJINSKI ODBOR

Tudi madžarski diplomatski predstavnik v Beogradu nezaželen

Ministrstvo za zunanje zadeve FLRJ je sporočilo, da je bil poklican v ministrstvo madžarski odpravnik poslov Kovacz Josef. Ob tej priložnosti so mu izročili odločen protest zaradi popolnoma neupravičenega vračanja note ministrstva za zunanje zadeve FLRJ, ki je bila poslana 26. novembra madžarski vladi. Predstavnik ministrstva za zunanje zadeve je poudaril, da je takšno dejanje v resnici zaviranje kakršnega koli diplomatskega dopisovanja.

Predstavnik ministrstva za zunanje zadeve je vrhu tega sporočil odločitev vlade FLRJ, naj Kovacz Josef v 24 urah zapusti jugoslovansko ozemlje. Do te odločitve je prišlo po enaki zahtevi madžarske vlade proti jugoslovanskemu odpravniku poslov v Budimpešti.

Pomanjkanje in lakota v Aziji

Ekonomska komisija OZN za Azijo in Daljni vzhod je objavila redno letno poročilo za leto 1951, v katerem se zavzema za večjo finančno pomoč azijskim državam za pospeševanje razvoja kmetijstva in industrije zaostalih držav.

Sporočilo opisuje ekonomski položaj v 21 azijskih državah, v številni Kitajsko in Indijo, ter poudarja, da je nesorazmerje v naglici graditve v razvitih in zaostalih državah glavni problem težkih razmer v Aziji. Komisija nadalje poudarja, da se je kmetijska proizvodnja v Aziji povečala navzlic znatnemu naravnemu prirastku prebivalstva v poslednjem letu le za nekaj odstotkov. Vse te države, je poudarjeno v poročilu, trpijo največje pomanjkanje in lakoto. — V drugem delu poročila so omenjeni znani uspehi, ki so jih dosegli azijske nezavite države v istem razdobju pri povečanju industrijske proizvodnje, da pa je prišla ta proizvodnja v kritičen položaj zaradi pomanjkanja surovin.

tvorila Zvezni svet in Svet proizvajalcev, ki bosta na volitvah izvoljena posredno od ustreznih krajevnih ljudskih organov, preko okrajnih, oblastnih in republiških.

Ob priložnosti objave osnutka novega ustavnega zakona je tovariš Kardelj napisal članek, s katerim razlaga ta osnutek. Namen objave osnutka, pravi Kardelj, je v tem, da se sproži široka javna diskusija s ciljem, da ga ljudstvo samo ter posamezne družbene organizacije ocenijo in dopolnijo z novimi predlogi ter da svoje ocene in predloge javijo Svetu za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti. Nato bo zvezna vlada izdelala končni predlog ter ga izročila verjetno že tekom druge polovice januarja Ljudski skupščini v razpravo in sklepanje.

Nadalje pravi tov. Kardelj v svojem članku, da novi zakon ne bo kaka mojstrska pravna konstrukcija, niti slika jugoslovanskih ciljev za bodočnost, ampak odraz konkretnih družbenih odnosov, ki dandanes že obstojijo na osnovi velikih družbenih sprememb v zadnjih letih. Ali z drugimi besedami: „Zaščita socialističnega pokreta pred njegovimi sovražniki ter zagotovitev svobode za njegov nadaljnji razvoj predstavlja temeljno točko novega ustavnega zakona. Pri tem zakon izhaja iz spoznanja, da je svoboden in neoviran razvoj socializma nemogoč brez demokratičnih odnosov med ljudstvom, brez demokratičnega upravljanja v vseh družbenih organih, tako v gospodarskih kot v političnih, kulturnih in drugih.“

Omenjajoč referat maršala Tita na VI. kongresu ZKJ je tov. Kardelj ponovil njegove besede, da osnovna naloga jugoslovanskih komunistov ni v tem, da „upravljajo“, marveč morajo usposobiti delovne množice za njihovo samoupravljanje ob osvobodanju družbenega sistema od kontrole državno-upravnega aparata, pri čem so že dosedanjí rezultati presigli vsa optimistična pričakovanja. Kar se pa tiče demokratičnih oblik, ki jih novi zakon

Na osnovi novega ustavnega zakona Jugoslavija ne postaja nekaka skupnost geografskih okrajev, kot so to ponekod tolmačili, ampak je in ostane enotna in znotraj povezani organizem ljudstva. „V tem smislu“ — končuje tov. Kardelj svoj članek — „predstavljajo sklepi VI. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije, ki jim je položil temelje tovariš Tito v svojem referatu, in novi ustavni zakon eno enotno in nerazdružljivo celoto. S pravico lahko trdimo, da so odraz nove faze na poti socialističnega napredka v Jugoslaviji, ki jo na kratko lahko označimo kot zmago socializma nad državno-kapitalističnim birokratizmom. Delavski razred Jugoslavije ter vsi naši delovni ljudje so lahko ponosni, da so oni prvi v zgodovini na celi fronti svoje borbe odnesli to zmago.“

Anglijo skrbijo njene kolonije

Angleška vlada si na vso moč prizadeva obdržati kolonije, ki čedalje bolj teže za neodvisnostjo. Za razna javna dela v kolonijah je odobrila 150 milijonov funtsterlingov. Od tega bodo porabili za elektrifikacijo kakih 24 %, za graditev železnic in prometnih zvez 23 %, za gradbena dela 22 %, za hidrotehnična 15 %, za pristaniške naprave in instalacije 8 %, za melioracijska dela 4 %, za graditev letališč pa 1 %. Mnoga javna dela bodo prevzela privatna podjetja.

Največje javno delo bo elektrarna v Ugandi. Zgradilo jo bo neko privatno podjetje in gradbeni stroški bodo znašali 14 milijonov funtsterlingov. Občinski svet v Singapuru gradi elektrarno, ki bo veljala 11 milijonov funtsterlingov. V Ugandi grade cementarno, na Zlati obali razširjajo pristanišče, v Nigeriji grade več elektrarn, v Malaji grade letališče. Ciper, Trinidad in Tobago pa elektrificirajo. Vse to pa seveda ne bo moglo preprečiti zgodovinskega razvoja. Prej ali slej bo morala tudi Anglija živeti brez kolonij.

Smo za enotnost vseh poštenih koroških Slovencev v borbi za našo bodočnost.

Smo živ del slovenskega naroda, to hočemo ostati tudi v bodoče, kajti samo kot takšni lahko zaupamo v svoj obstoj.

Pred odločitvijo

Volitve v državni in deželni zbor februarja prihodnjega leta ne bodo pomenile važne odločitve samo za Avstrijo kot celoto. Tudi za naš koroške Slovence bodo nad vse pomembne. Saj bodo poleg različnih vprašanj splošne avstrijske politike odločale tudi o zadevah, ki so z našim položajem tesno povezane.

Volitve morajo dati odgovor na celo vrsto gospodarskih vprašanj. Ze danes gleda naše prebivalstvo z zaskrbljenostjo na gospodarski razvoj v državi, na politiko podpiranja vseh mogočih špekulantov in bogatašev iz javnih sredstev, in to v prvi vrsti v škodo javnih del, in gospodarsko šibkejših državljanov, med katere spadajo po veliki večini vsi naši ljudje.

Prav posebno si želimo ob volitvah tudi odgovor na vprašanje, ali bo tudi v bodoče trajalo gospodarsko zastopavljanje našega ozemlja, ki je dejansko sestavni del današnje politike zastopavljanja kmetov, ki si morajo pridolovati kruh s svojimi rokami, v korist veleposestniške gospode.

Ob volitvah se bodo reševala tudi vprašanja naših narodnostnih pravic. Pred nekaj dnevi je koroški tisk razkril zaroto, ki jo pripravljajo najhujši nasprotniki slovenskega ljudstva na Koroškem. Predsednik ÖVP Raab je najavil, da po volitvah na Koroškem ne bo več koalicijske vlade, koroški voditelj ÖVP prezident Gruber je povedal, da bo njihov osnovni cilj, da po volitvah postavijo na Koroškem svojega deželnega glavarja. Jasno je, da to lahko dosežejo samo skupaj s VdU-jem, in jasno je prav tako, da je edini zašoviniste izobeh strank sprejemljivi kandidat lahko samo dr. Steinacher.

Kaj bi pomenil prihod dr. Steinacherja, ali koga njemu enakega, za nas koroške Slovence, prav gotovo ni potrebno posebej razlagati. Da bi bil njegov prvi korak ukinitve uredbe o dvojezičnih šolah, je več kot gotovo.

Pri volitvah bomo morali poleg vprašanj našega gospodarskega obstoja reševati tudi vprašanja našega narodnostnega obstoja.

Prepričani smo, da bo v vseh teh vprašanjih naš glas zalegal toliko bolj, kolikor bolj bo enoten in odločen. Brez ozira na dejstvo, da imamo pač razne poglede na svet, stojimo danes pred odločitvijo, da dokažemo svojo enotno voljo v onih vprašanjih, ki so za vse skupaj enako važna, o vprašanjih naše bodočnosti.

Smo torej za enotnost vseh poštenih koroških Slovencev v borbi za našo bodočnost. Toda res za takšno enotnost, ki bo nam koristila, ne pa škodovala.

Nikakor ne moremo dovoliti, da bi se ponovila napaka iz nedavnih dni, ko smo s skupno listo dosegli 2000 glasov slovenskih kmetov in dva zastopnika v zbornici, pa je po volitvah uspelo zlorabiti našo enotnost za krepitev pravitstih sil, ki so za gospodarsko zastopavljanje naših ljudi v prvi vrsti odgovorne.

Ena osnov, na kateri lahko in moramo ustvariti za važno odločitev svojo enotnost, mora biti prepričanje, da prav nas Slovence v prvi vrsti zanima vprašanje, kako preprečiti, da ne uspe zarota koroških šovinistov, ki bi radi spravili na najodgovornejše mesto v deželi svojega Steinacherja ali koga podobnega.

In še v enem vprašanju si moramo biti na jasnem. Smo živ del slovenskega naroda, to hočemo ostati tudi v bodoče, kajti samo kot takšni lahko zaupamo v svoj obstoj. Kakršnako koli razdvojitve od matičnega dela našega naroda bi nujno privedla do našega propada. Kdorkoli danes poizkuša razdvajati koroške Slovence od njihovega narodnega telesa, kdor koli poizkuša prekiniti našo kulturno povezanost s celotnim slovenskim ljudstvom, kdor koli poizkuša onemogočiti ono dragoceno pomoč, ki nam jo v borbi za naše pravice daje mlada jugoslovanska zvezna republika, ta pomaga uresničevati načrte raznih Maier-Kaibitschev in Steinacherjev, in seveda ne sme pričakovati, da mu bomo na ljubo neki nepravilni enotnosti pri takšnem delu celo pomagali.

Izseljenec iz Roža piše

V svojem vsakdanjem življenju, ko nam preobliča skrbi in skoraj nepretrgano delo komaj dopušča, da se vsaj malo sprostimo in odahnemo, imam včasih občutek, da so se med nami slovenski izseljenci že precej zrahljale tiste vezi, ki so nas pred desetimi leti v hitlerjevskih taboriščih širou rajha družile in trdno povezale ob skupni usodi tako rekoč v eno samo veliko družino. Kolikokrat smo si v priganstvu drug drugemu zagotavljali, da bomo ostali tudi za naprej nerazdružno povezani med seboj in da skupno prestanega trpljenja nikdar ne bomo pozabili. In vendar se mi včasih zdi, kot da je spomin na vse to že obdelel in da se samo še vsak zase pehamo skozi življenje, da se samo še posamič točemo z bremenom, ki nam jih nalaga življenje v gospodarstvu, družini in poklicu, in da pozabljamo, da smo se po vrnitvi v domovino združili v svojo organizacijo z namenom, da bi v njej reševali vsa večja vprašanja, ki tarejo vsakega izmed nas in vse skupaj kot celoto.

Izredni občni zbor Zveze slovenskih izseljencev pa mi je spet pregnal malodušje in me znova prepričal, da smo tudi še danes tako rekoč z nevidnimi nitmi povezani med seboj, čeprav smo razkropljeni daleč naokrog med Ziljo in Labudom, in čeprav z gotove strani zadnja leta ni manjkalo poskusov, da bi nas razdvojili.

Že dolgo nisem videl zbranih toliko znanih mi slovenskih rojakov, kakor na našem zboru v prostorni dvorani delavske zbornice v Celovcu. Več kakor tri sto nas je bilo, kar znači, da je skoro vsaka izseljeniška družina poslala svojega zastopnika. Res, to je bilo mogočno zborovanje slovenskih izseljencev, kakor je pravilno zapisal „Slovenski vestnik“ v naslovu članka, v katerem je obširno poročal o našem zborovanju.

Značilno pa je, da „Naš tednik-Kronika“, ki trdi, da se tudi potočuje za pravice Slovencev in izseljencev, ni prinesel nobenega poročila o našem velikem zborovanju in da niti ni obvestil svojih bralcev vsaj na kratko o vsebini resolucije, ki smo jo ob tej priložnosti soglasno sprejeli in odposlali na socialno ministrstvo na Dunaj. Mislim, da je Slovenski vestnik ustregel vsem izseljencem, ki so bili na zborovanju in tudi vsem njihovim družinam doma, da je priobčil celotno besedilo resolucije, v kateri je podrobno dokazano, da izseljeništvu za nas ni bilo prijetno letovišče, kakor trdijo nekateri nacisti, marveč nasilen odvzem svobode, vsled česar nam pripada prav tako odškodnina kakor vsem ostalim žrtvam nacizma, ki so bile v zaporih in jetnišnicah. Da so pri Tedniku vse to enostavno zamolčali, si lahko razlagam samo s tem, da jim je zelo malo mar za to, ali bomo izseljenci s svojo borbo za naše pravice uspeli. Ali ne dajejo s svojim molkom potuho tistim, ki nam naše pravice odrekajo?

Tudi na zborovanju samem sem opazil, da se gospodje pri Tedniku zelo malo brigajo za potrebe in težave izseljencev. Medtem ko je predsednik naše Zveze na začetku zborovanja mogel pozdraviti v naši sredi predsednika Demokratske fronte in sem videl na zborovanju tudi predsednika Zveze koroških partizanov, ni bilo nikjer opaziti koga izmed voditeljev tako imenovanega Narodnega sveta. Niti njihovega koroškega šefa ni bilo, čeprav so ga še pred nedavnim hvalisali v Tedniku kot nekakega prvega izseljenca, dasiravno je bil le premeščen na drugo službeno mesto, kar je le precej nekaj drugega kakor s culo v roki zapustiti dom in biti skozi tri leta dnevno izpostavljen SS-ovskim priganjajem in lagerfiranjem!

Ko sem pri sosedu listal po zadnji Kroniki, sem sicer opazil tudi članek o izseljencih. Toda o kakšnih izseljencih! Ne o naših družinah, ki so jih nacisti pregnali z domačij in rodne grude. Kakor vidimo, jih ja te ne zanimajo. Pač pa so jim zelo pri srcu tisti „izseljenci“, ki jih ni nihče prisilil seliti, ki jih ni nacistem pregnal iz domovine, marveč so kot emigranti skupno z nacisti zapustili Slovenijo in se sedaj potikajo pri nas in po zapadnem svetu, vsem poštenim ljudem v nadlego, spotiko in breme. Tem bi belogardisti v Mohorjevo hiši očitno radi ustvarili v Celovcu „kulturno“ središče, ker „zaradi razmer danes ne morejo imeti tistih vezi s Slovenijo, kakor si to želijo.“

Verjetno v svojih željah nimajo preveč poštenih namenov, da se jim zdijo vezi s Slovenijo tako nemogoče. Znano mi je namreč, da navezujejo pravi predvojni slovenski izseljenci, rudarji in delavci v Belgiji, Holandiji, Ameriki in drugod po svetu vedno bolj živahne stike s svojo domovino Slovenijo, da jo obiskujejo posamič in v skupinah in da ji celo z zbirkami

in darili pomagajo pri graditvi kulturnih in socialnih ustanov.

Tudi koroški Slovenci in slovenski izseljenci ne vemo ničesar o takih „razmerah“, zaradi katerih bi nam bile vezi z matičnim narodom v Sloveniji onemogočene. Nasprotno, vedno več jih imamo, ker je taka povezava prirodna, naravna in tudi potrebna, če se nočemo odtujiti svojemu narodu.

Prav te vezi pa belogardistom pri Tedniku niso všeč in zato tudi nas slovenskih izseljencev ne marajo. Preveč smo se pregrešili v njihovih očeh, ker smo obiskovali kmetijske visokošolske tedne, ker smo bili na Slovenskem plesu, ker pošiljamo svoje otroke na letovanje v Jugoslavijo, ker naši študentje obiskujejo šole v Sloveniji, ker smo se letos z delegacijo udeležili v Mariboru desetletnice spomina na izseljevanje štajerskih Slovencev, ker smo za desetletnico naše izselitve občudovali Ljubljansko dramo v celovškem gledališču, ker se odkrito veselimo kulturnih gostovanj iz Slovenije, ker radi obiščemo znanec in prijateljše širou Slovenije — kakor ste čisto pravilno zapisali v eni izmed zadnjih števil Slovenkega vestnika. Namesto vsega tega bi jim bilo pač bolj všeč, če bi postal Celovec „kulturno središče“ vse bele garde, koroški Slovenci in naši izseljenci pa njen privelek. Ker jim to ne

uspeva, so pa užaljeni in v svojem listu za nas nimajo več prostora, misleč, da se bo zaradi tega svet podrli. Pa se ne bo. Slovenski izseljenci smo na zadnjem velikem zboru znova pokazali, da se znamo za svoje pravice postaviti enotno in smo prepričani, da bomo z združenimi močmi in ob podpori vseh poštenih in zavednih Slovencev in pravicoljubnih Avstrijcev dosegli to, kar nam gre.

K gornjemu dopisu izseljenca iz Roža dodajamo, da je o zboru izseljencev obširno poročal tudi tisk v Sloveniji. Morda se bodo uredniki pri Tedniku spet prali pred javnostjo, da niso bili informirani in povabljeni na občni zbor. Tozadevno smo vprašali odbornika ZSI, ki nam je pojasnil, da razen izseljencev nihče ni bil posebej povabljen, da pa sta bila Slovenski vestnik in Tednik-Kronika istočasno naprošena, da objavita vabilo na občni zbor in komunique zadnje odborove seje. Naš list je oboje priobčil brez spremembe, Tednik pa je črtal važen odstavek, verjetno ker se ni hotel zameriti celovškim kominformistom, s katerimi je celovška Mohorjeva v tako dobrih odnosih, da so ji po propadu njihove tiskarne odstopili tiskarski stroji. Pripominjamo, da tudi naš list ni dobil posebnega vabila na občni zbor ZSI, da pa smo smatrali za svojo novinarsko dolžnost, da smo kot list poslali svojega dopisnika, ki se je tudi potrudil, da je na zboru samem dobil sprejeto resolucijo. Veseli nas priznanje, da smo s svojim poročanjem ustregli izseljencem.

Uredništvo

Naši kmetje si osvajajo misel samopomoči

Krajni občni zbori Slovenske kmečke zveze se v zadnjem času čedalje bolj razvijajo v široko spoznavanje potrebe, da se naše vasi, naše kmečko podeželje združi na poti samopomoči, ki jo gre Slovenska kmečka zveza. Na občne zборе v Slovenjem Plajberku, Selah, Kapli, Svečah, Podravljah, Bilčovu, Ledenicah in Ločah je prišlo nepričakovano veliko število članov, ki so živahno razpravljali o tem, po kakšni poti bi bilo mogoče spraviti naše kmetije do višje donosnosti in do večje trdnosti.

V najbolj zaostalih krajih je vzplamtelo živo zanimanje za delovanje Slovenske kmečke zveze in za sadove njenega dosedanjega delovanja. Veliko je zanimanja za preiskave zemlje, ki jih posreduje, in za gnojilne načrte, ki jih sestavlja na podlagi preiskav. V nadvse živahno razpravljanje preidejo na občnih zborih kmetje za koristi, ki jih SKZ posreduje potom

semenarske zadrage in živinorejskih zadrug, potom „Obvestil naprednih gospodarjev“, praktikantov čez poletje in podobnih podrobnih akcij za koristi našega kmečkega ljudstva, podvig produkcije in olajšanje dela.

To naraščanje zanimanja pa se kaže tudi v tem, da so po vseh teh krajih odbori poravnali tudi članarino Pokrajinskemu odboru in da so zagotovili vso svojo pomoč pri nadaljnjih akcijah SKZ, predvsem pri pripravi „Potujoče kmetijske šole“, Kmetijskih visokošolskih tednov in gospodinjstvih tečajev, mimo tega pa tudi pri organizaciji kmetijske proizvodnje.

Stvarno pot SKZ, ki temelji na spoznanju, da bo našim kmetom samo toliko pomaganega, kolikor si bodo sami združeni pomagali, si prisvaja vedno večje število naših kmetov, s tem pa raste tudi vpliv in možnosti delovanja SKZ ter gospodarska moč naših kmetij.

Oblast in kmetijska zbornica ščitita mesarje

Cene za klavno živino še vedno padajo. V nekaterih zveznih deželah, predvsem na Tirolskem in Solnograškem, so vsled cenenege nakupa mesarji začeli zniževati cene. Tako so na primer na Tirolskem cene mesu v stalnem zniževanju in je teletina za 4 šilinge cenejša, kot je bila v poletnih mesecih. Na seji, ki jo je 28. novembra t. l. imela oblast za cene solnograške deželne vlade z zastopniki obrtniške zbornice in cehovine mesarjev, so soglasno ugotovili, da so v zadnjem mesecu vsled nadaljnjega padanja cen klavne živine tudi primerno znižali ceno mesu.

Kako pa je v tem pogledu na Koroškem? Razen nekaterih izjem se držijo mesarji še vedno istih cen, kakor so se jih držali, ko so kupovali vole po 11 in 12 šilingov. Pri ceni mesa se še nič ne pozna, da so volji v ceni padli na 8 in na 6 šil., klavne krave pa na 6 in 4 šilinge. Nobeden urad se ne zgane, da bi stopil na prste mesarjem, ki vtikajo v žep prekomerne globičke na račun kmeta in delavca. Na Koroškem se nasprotno dogaja, da pošilja oblast orožnike k onim kmetom, ki koljejo živino doma in ki direktno prodajajo meso konzumentom po nižji ceni.

Že v kriznih letih po 1930 so kmetje segli po samopomoči in klali svojo živino doma ter sami prodajali meso. To so jim dopuščala tako določila trgovskega ministrstva iz leta 1908, kakor tudi odlok koroškega deželne glavarja iz leta 1929. Ko so se v letošnji jeseni kmetje te pravice pričeli spet v večji meri posluževati, so proti njim nastopili mesarji, deželna vlada pa je ta odlok iz leta 1929 v oktobru t. l. razveljavila. Ker je pa ta ukrep povzročil ogroženje s strani kmetov in tudi s strani delavstva, je prišlo ob sodelovanju kmetijske zbornice do novega odloka deželne vlade, po katerem sta zakolj živine in prodaja mesa kmetom izven domačega kraja dovoljena samo v izjemnih primerih in samo do 3. aprila prihodnjega leta. Prodaja izven kmetije je nadalje dovoljena samo v krajih, kjer ni nobenega mesarja oziroma kjer mesarji nimajo stalne podružnice.

ÖVP-jevski list „Allgemeine Bauernzeitung“ je o tem zapisal, da je „s tem željam kmetov v veliki meri zadoščeno.“ Spričo tega, da so povsod tam, kjer je večje število konzumentov mesa, tudi mesarji, pa moramo reči, da se s takim odlokom merodajne oblasti in kmetijska zbornica ter imenovani ÖVP-jevski list niso postavili za zaščito letos težko preizkušenih kmetov in niti delavcev — temveč za zaščito dobičkarjev, onih mesarjev, ki cene za meso nočejo znižati. Na račun kmeta in delavca bodo taki mesarji lahko mirne duše in pod oblastno zaščito naprej zbijali ceno klavni živini, medtem pa delavcem, pri katerih se brezposelnost zlasti sedaj z dneva v dan veča, kradli bore šilinge iz žepa.

Vesti iz Jugoslavije

Razstava partizanske grafike

V počastitev Dneva republike so v soboto, 29. novembra, v Moderni galeriji v Ljubljani odprli nov oddelek grafične zbirke: Narodnoosvobodilna borba v risbi in grafiki. Ta oddelek, ki je v celoti posvečen umetniški dejavnosti med narodnoosvobodilnim bojem, prikazuje gradivo, nastalo med leti 1941 in 1945, predvsem na terenu — v partizanih — ali pa v koncentracijskih taboriščih. Izbrana dela so tako po dokumentarni kot tudi po svoji umetniški vrednosti novo potrdilo pravilnega vrednotenja umetnosti med narodnoosvobodilnim bojem.

Nova bolnišnica

Na dan republike so v Slovenjgradcu odprli in izročili svojemu namenu novo bolnišnico. Pričeli so jo graditi že pred tremi leti. Za dokončanje gradbenih del so prispevali mnogi delovni kolektivi slovenjgraške okraja čez

PO ŠIRNEM SVETU

Pariz. — Finančni odbor francoske narodne skupščine je sprejel na zadnji seji osnutek francoskega proračuna, ki ga je predložila vlada. Odbor je zavrnil večino vladnih predlogov o davčni reformi, ki jih je predložil predsednik vlade Pinay v upanju, da bo tako ustvaril dopolnilna sredstva v znesku približno 50 milijard frankov. Skupni državni izdatki za leto 1953 znašajo po vladnih predlogih nad 3000 milijard frankov.

Bonn. — Pomočnik ministra za zunanje zadeve FLRJ Bogdan Crnobrnja, ki se je mudil te dni v Zapadni Nemčiji ter veleposlanik FLRJ v Zapadni Nemčiji dr. Mladen Iveković, sta obiskala kancelerja dr. Adenauerja ter se z njim razgovarjala o vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

Rim. — Prejšnji teden je bilo tu končano zasedanje Sveta mednarodne organizacije za poljedelstvo in prehrano (FAO). Na tem zasedanju, ki se je pričelo 17. t. m., so razpravljali o poljedelskem in prehranbenem položaju v svetu, o vprašanju ustvarjanja rezerv hrane na svetu za primer lakote. Sprejet je bil tudi proračun organizacije za leto 1953. Prihodnje zasedanje bo v začetku prihodnjega leta v Rimu.

Jeruzalem. — Predstavnik izraelskega zunanjskega ministrstva je izjavil, da so osebe, ki vdirajo iz arabskih držav na izraelsko ozemlje, ubile 14 in ranile 22 izraelskih državljanov od julija do oktobra t. l.

Laž ima kratke noge

Uradni koroški časopis „Kärntner Landeszeitung“ objavlja sledeče:

V številki 45 iz leta 1952 „Našega tednika-Kronike“, ki izhaja v Celovcu, je bila v okviru članka „Sv. Lenart pri sedmih studenih“ objavljena vest o dozdevni delni ukinitvi obrata na železniški progi Vrata—Megvarje—Trbiž za čas trajanja elektrifikacijskih del v zimskih mesecih, in da bo s tem v zvezi preložen osebni promet na cesti, tovorni promet pa preusmerjen preko kolodvorov Jesenice in Imnichen.

Ta vest je stvarno nepravilna ter v stanju, ne le da zavede v zmotno potniško publiko in naročnike tovrnega prevoza, marveč da tudi oškoduje Avstrijske zvezne železnice z odtegnitvijo teh potnikov in naročnikov.

Dejansko ne bo niti potniški promet preložen na cesto, niti ne bo tovrni promet preusmerjen preko kolodvorov Jesenice ali Imnichen.

Kje so tednikašji odnosno njihovi v največji meri belogardistični dopisniki pobrali neresnično vest o prekinitvi železniškega prometa med Vratmi in Trbižem, ni prav nič težko uganiti, saj take zlagane vesti in race že kar precej časa spušča kominformovski tisk na Koroškem. Da jih pa njihov „Tednik“ hitro pobere in brez kakršne koli preverbe servira svojim bralcem, temu se tudi ni treba čuditi, kajti „gliha vkup štrih“, kar sta ti dve „politični struji“ predvsem glede na svoje pisarnje proti Jugoslaviji in naprednejšemu delu koroških Slovencev že neštetokrat dokazali.

tri milijone dinarjev. Nova bolnišnica ima 57 postelj in poleg drugih oddelkov tudi posebni ločeni oddelek za tuberkulozne bolnike. S tem so v mnogočem izboljšani pogoji za zdravljenje ljudi v tem okraju Slovenije, kjer so velika gradbišča in se razvija težka industrija.

Film o življenju Italijanov v Jugoslaviji

Ekpa „Jadran-filma“ iz Zagreba je začela v Pulju s pripravami za snemanje novega dokumentarnega filma. V filmu bodo prikazali življenje italijanske narodne manjšine v Jugoslaviji. V mestih in krajih, kjer živijo Italijani, so osnovali posebne komisije, ki pripravljajo zgodovinski in drugi material, ki ga bodo uporabili pri snemanju tega filma. Predvidevajo, da bodo film zgotovili do poletja prihodnjega leta.

Beograd. — Z ukazom Prezidijske ljudske skupščine FLRJ je podpredsednik vlade FLRJ dr. Blagoje Nešković razrešen dolžnosti podpredsednika vlade FLRJ.

KOLENDAR

Sreda, 3. november: Frančišek, Ksaj.
Četrtek, 4. november: Barbara
Petek, 5. november: Saba, opat

SPOMINSKI DNEVI

3. 12. 1800 — Rojen v Višbi na Gorenjskem pesnik France Prešeren — 1867 Rojen v Ložu na Notranjskem humanist Fran Milčinski — 1818 Rojen higienik in začetnik moderne medicine Maks Pettenhofer.
4. 12. 1798 — Umrli italijanski naravoslovec Luigi Galvani, ki je odkril po njem imenovani električni tok — galvanizem — 1893 Rojen hrvatski književnik-revolucionar Avgust Cesarec — 1926 Umrli slovenska slikarica Ivana Kobilica.
5. 12. 1791 — Umrli na Dunaju skladatelj Wolfgang Amadeus Mozart — 1884 Eden prvih slovenskih socialistov Železnikar je bil obsojen na 8 let ječe, kaznen so mu pozneje zvišali na 10 let.

Ledenice

Slovenska kmečka zveza je dne 17. novembra tega leta pričela tudi pri nas z gospodinjsko-kuharskim tečajem. Tečaj je v prostorih pri Ravšu in Spodnjih Borovljah in ga obiskuje 16 deklet in žena. Tečaj je pod vodstvom učiteljice Milenke Slaperjeve, ki je vodila s priznanim uspehom že več tečajev na Koroškem. Za organizacijo tečaja se je posebno potrudil naš Resman in skrbi tudi za potrebe med tečajem. To njegovo prizadevanje, v za-vesti, da se trudi za koristno stvar, je vsega priznanja vredno.

Tečajnice kar dobro napredujejo in so uspehi z dneva v dan vidnejši. V soboto nameravajo prirediti še poskusno večerjo, da se bodo povabljeni lahko prepričali, kaj se učijo in koliko že znajo. Zdi se nam, da nas bodo vse povabile na zaključno prireditev in nas presenetile s pestro razstavo kuharske umetnosti in še z drugim sporedom.

Sv. Lucija - Zgornja vesca

Minulo nedeljo smo ob zelo številni udeležbi žalnih gostov zanesli na domače pokopališče spoštovano in ugledno mater in ženo Marijo Valentinič, gospodinjvo v znani gostilni pri Košarju in jo izročili materi zemlji k zadnjemu počitku. Vzorna mati je preminula po dolgotrajni bolezni, ki jo je vdano prenašala. Vse svoje življenje je bila zvesta svojemu narodu in kot zavedna Slovenka ljubiteljica slovenskega tiska. Naročena je bila ter je brala do zadnjega „Slovenski vestnik“. Kakor je bila sama neupogljiva in značajna, tako je s svojim možem vzgojila tudi precej številni naraščaj. Velika zasluga njenega materinega zgleda in vzgojne besede je, da so tudi vsi otroci zavedni člani slovenske narodne družine in so povsod na mestu, kjer je treba braniti življenjske narodne pravice.

Pokojni dobri materi naj bo slovenska zemlja lahka in naj si spočije v miru od svojega trudapolnega, za druge žrtvovanega dela. Težko prizadetim žalostnim preostalim, možu in otrokom pa naše globoko sožalje!

Razvoj, tehnika in organizacija avstrijskih zveznih železnic

Nastanek železniškega prometa je eden izmed mejnikov v dogajanju zgodovine človeštva in je življenje narčlov v temeljih preusmeril. Hitri razvoj industrije, trgovine, vele-mest in gospodarskih središč bi bil brez železnice nemogoč. Stara Avstrija je bila ena izmed prvih držav na kontinentu, ki je izgradi-la prvo javno železnico na liniji Linz—Bud-weis vsekakor takrat še s konjsko vprego. Leta 1842, torej pred 110 leti, je imela Avstrija že 378 km železniške proge. Danes razpolagajo avstrijske zvezne železnice s progovnim omrežjem 1028 kilometrov, na katerem je okoli pe-tina omrežja opremljena z električnim pogo-nom. V veliki večini potekajo avstrijske želez-niške linije v hribovitem ozemlju s številnimi mostovi, viadukti in predori, ki so v zimskem času stalno izpostavljene neprilikam snežnih zametov in plazov, ker zahteva vedno priprav-ljenost železniškega osebja, da spravi železni-ške tire spet v zmožljivo stanje.

Šmarjeta pri Pliberku

Minuli petek je obiskal gospodinjsko-kuhar-ski tečaj pri Jurju predsednik občinskega od-bora Slovenske kmečke zveze Kos Janez. Te-čajnice in voditeljica tečaja so se Kosu za nje-gov obisk in pozdrav iskreno zahvalile in mu dale priložnost, da si je ogledal mnogovrstno delo in trud v tečaju, katerega cilj je, da posre-duje med kmečka dekleta potrebno gospodinjsko strokovno in drugo koristno znanje. Kos se je o delu v tečaju zelo pohvalno izrazil in poudaril svoje veselje, da je Pokrajinski odbor SKZ omogočil, da imamo enkrat tudi v Šmar-jeti gospodinjski tečaj. Ob slovesu je Kos želel tečaju, da bi dosegel čim boljši uspeh.

Bilčovs

Če prebiramo razne časopise, tedaj pač be-remo v njih razna več ali manj vznemirljiva poročila. Po celem svetu nekaj vre in nikakor ni mogoče trditi, da je to pojav medsebojne-ga razumevanja in prijateljskega sodelovanja. Da bi pri vsem tem mogli govoriti še o kaki medsebojni ljubezni, ki naj bi vladala med narodi sveta, o tem niti govora ni. Tudi pri nas v naši avstrijski državi se pripravlja po raznih strankinih taborih na borbo, ki se bo, pa se je deloma tudi že pričela, za zmago pri-prihodnih državno- in deželnozborskih volit-vah. Vse to ustvarja tudi v naši okolici neko mržnjo, če že ne sovraštvo do sočloveka, ki je mogoče drugačnega naziranja kot njegov so-sed. Taka je torej slika po svetu in okoli nas. Pa bi bralci našega Vestnika mogoče radove-dni vprašali, ja kako je pa pri vas? Naj vam čisto odkrito povemo, pri nas se ne gledamo po strani, ampak radi se imamo. Kot dokaz za to vam danes sporočamo kar o osmih poro-kah in veselih hojsetih. Ali mogoče mislite, da se kje vzamejo v zakon ljudje, ki se nima'o radi, o kaj še, ljubezen žene ljudi skupaj in te ljubezni pač na svetu tako manjka.

Torej, kot povedano, letošnjo jesen smo se pri nas kar po vrsti ženili. Začel je prvi p. d. mladi Mežnar v Želučah, ki je pripeljal na

Razstava avstrijskih zveznih železnic, ki so jo minulo soboto odprli v prostorih restavraci-je celovskega kolodvora, nudi vpogled v ogro-men obrat železnic, v katerem so zastopani do malega vsi poklici. Na laika napravi ta tabe-larično razkazana ugotovitev močan vtis. Vse številne panoge železniških podjetij stremijo za tem naj bi vlaki in k železniški upravi spa-dajoči avtobusi in nekaj ladij na Bodenskem in Wolfganskem jezeru vozili čim hitreje, var-no in nudili v osebnem prometu, ki znaša 24 odstotkov celotnega prometa, tudi vsakovrstne ugodnosti.

Zvezne železnice so dosegle, da je čas vo-znje vedno krajši kakor je razvidno iz nasled-njega primera: Leta 1947 je trajala vožnja iz Celovca v Innsbruck 14 ur 35 minut, danes pa samo še 7 ur 22 minut. Železnice so pre-segle tudi število prevoženih kilometrov v pri-meri z letom 1937, kakor je naraslo tudi šte-vilo potnikov in obseg tovarnega prometa. Za

svoj dom Frančiško Žnidar iz Moščenice. Mladi Mehar v Velinji vesi je šel po p. d. Ti-njakovo Nantjo na Mali gori. Celo izven fare pridejo po naša dekleta. Tako je p. d. mladi Kocijan v Plešerki, fara Hodiše, odpeljal na svoj dom p. d. Odrjevo Liziko iz Male gore. Iz hodiške fare pa je v zameno pripeljal ne-vesto p. d. mladi Radar v Bilčovsu. Šavnik Folti in p. d. Rignjakova Mili v Kajzazah sta si obljubila zvestobo za življenje, katerima je kar eno nedeljo navrh sledil Franc Šenlib, ki je poročil Marijo Kropivnik v Bilčovsu. Celo tja na ono stran Vrbskega jezera v Krivo Vrbo se je poročila Nani Kropivnik iz Bilčovsa. Vsem tem je končno sledil Gregor Kulnik, p. d. Ra-hovnik v Purgadu, kateri je peljal pred oltar Prunavo Micijo v Velinji vesi.

Veselo je bilo na vseh ženitovanjih in mla-do in staro je pelo in plesalo. Želimo, da bi tako razumevanje zmiraj vladalo med nami, kakor tudi isto želimo vsem novoporočenim parom, da bi srečno hodili skozi življenje v neskaljeni medsebojni ljubezni.

ZAHVALA

Podpisani se zahvaljujem za vso pomoč, ki sem je bil deležen po nesreči, ki me je zadela na Veliki petek letošnjega leta, ko so pogore-la vsa poslopja moje kmetije.

Svojo zahvalo izrekam predvsem Slovenski kmečki zvezi in Zvezi slovenskih zadrug, ki sta mi v moji nesreči priskočili sami od sebe na pomoč z nasveti in prispevki v denarju in blagu.

Posebno pa čutim potrebo, da se zahvalim svojim sosedom p. d. Pamžu, Hrasniku, Po-šnikarju in Andreju Kvančniku ter vsem dru-gim, ki so mi na ta ali oni način pomagali lajšati težave, ki sem jih imel tekom leta pri gradnji poslopij in obnovi svoje kmetije.

Avgust Kropivnik,
p. d. Zlosar v Ljubelju

brezhibno razvijanje in varnost železniškega prometa morajo železničarji stalno polagati in ponavljati vrsto različnih izpitov. Na razstavi kažejo napravo za izkušnje vodij pogonskih vlakov. Naprava omogoča ugotoviti reakcijsko brzino in sposobnost izprašanca. Zdravniške preiskave uslužbencev, izpiti o omogovrstnih predpisih služijo istemu cilju. Uslužbenici mo-rajo biti stalno na tekočem, ker se tehniške naprave vedno obnavljajo in izboljšujejo.

Brez dvoma se železniška uprava trudi za čim udobnejše potovanje, kar je razvidno iz dveh modelov, ki prikazujejo tip starega in novega vagona 3. razreda in slike modernih pogonskih vlakov. Na žalost pa so ugotavljali dejstvo, kar nikakor ni v čast potnikom, da mnogi pokradejo vse, kar se ločiti da in zara-di tega ne morejo opremiti vagonov na primer s preprogami, ker bi jih brezvestni potniki ne pustili pri miru in jih pokradli, kakor je iz pri-mera modela novega vagona razvidno, ko je nekdo izrezal kos usnja in ga odnesel.

Avstrijske zvezne železnice razpolagajo s 1300 parnimi in električnimi lokomotivami, ka-terih najmoderneje tipe v modelih prikazuje razstava. Moderne električne lokomotive raz-polagajo z motorji za vsako os in z zmogljivo-stvo 3200 PS. Najnovejša ogromna parna lo-komotiva s težo 177 ton in 2000 konjskimi si-lami bo kmalu založena tudi na južni železniški progi, morajo pa še prej zboljšati tire in

Slovenska prosvetna zveza naznanja

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bil-čovsu vabi na prireditev, ki bo v nedeljo, dne 7. decembra 1952, ob 14.30 uri pri Miklavžu.

Na sporedu je igra

„LJUDMILA“

Pridite v obilnem številu!

most v Lendu. Pomemben razvoj v železniškem omrežju pomeni vedno obsežnejša elek-trifikacija, kjer so stroški pogona znatno nižji. Iz nekaj tabel so razvidne prednosti električ-nega obrata.

Polne vozne tarife plačuje le 30 odstotkov oseb, ki se poslužujejo železnice, medtem ko dovoljuje železniška uprava 37 vrst plačilnih popustov. Železniška uprava je v primeri s porastom cen od leta 1937 svoje tarife le ne-znatno zvišala, kar dokazuje primer, da si se mogel takrat peljati v protivrednosti za 10 li-trov vina 170 kilometrov, danes pa se moreš peljati 1100 kilometrov.

Nemogoče je v kratkem opisati zares zani-mivo, nazorno in bogato razstavo iz obširne-ga področja železniškega obrata. Obisk raz-stave se izplača in priporoča. V bistvu hoče razstava ovreči marsikatero očitke in uteme-ljiti neugodni uspeh proračuna. Na dan otvo-ritve je razstavo obiskalo 1700 oseb. Veliko pozornost vzbuja mali tiskarski stroj za vozne karte, ki si jih lahko vsak sam natisne. Za eno karto je treba plačati 20 grošev. Če imaš sre-čo, lahko tudi zadeneš, ker nekatere karte no-sijo dobitke in sicer po 10 ali 20 šilingov, ali pa prosto vožnjo 1. razreda brzovlaka do 500 kilometrov.

29

Sluga posluša gospodarja in kmalu prinese svetilko, hlebec in ključke podzemne temnice, a za njim stopa gospodar Tahi. Po temnem hodniku pod zemljo stopata do železnih vrat. Peter jih odklene in vstopi, za njim Tahi. Ko Peter dvigne svetilko, si mogel pregledati to strašno celico. Iz te kamnite škatle udari na vrata vlažen in smrdljiv zrak. Ponekod so bile gole kamnite stene pokrite z mahom in plesni-jo, ponekod z vodo. V kotu je na gnili slami drhtel nekaj klobčič, živo bitje, menda človek. Da, da, človek je. Izpod krvavih zmečkanih krp je videti človeško kožo, noge so rdeče in višnjeve, ozeble in nabrekli. Tudi roke vidiš, suhe in bele, ki so se krčevito zakopale v sla-mo. Morebiti pa je to zver? Nekaj živega je, zakaj zdaj zdrhti, zdaj zastoka in zagrga. Je človek, je; zakaj pod črnimi, okrvavljenimi lasmi, ki so se prilepili na čelo, se vidi živo blede lice. Kakor da so ga izpile kače. Modre suhe ustnice so zijale, a iz njih mole zobje. Temne oči gore ko besnemu psu, in se vrte. Klobčič zdaj vzdihne, zdaj renči. Toda kot prikovan je na zemljo. Kako ne bi bil? Človek že peti dan ni jedel ne pil.

Tahi se z rokami opira v boke in se postavi pred klobčič kakor pes, ki stoji pred mrtvo divjadjo. Iz oči mu ko ogenj sijejo sovraštvo, prezir in zverinska krutost.

„Oj, mili gost! Ivan! Kako ti je? Dobro?“ se roga Tahi.

„Vode!“ zastoka ujetnik in razširi oči.

„Glej hudiča, pozabili smo nanjo,“ odgo-vori Tahi, „zato pa smo ti prinesli svežega kruhka, bel je jej kum! Gotovo si lačen.“ In vrže ujetniku hlebec. Ta se zdrzne in kakor tla ga je pognala kvišku čarobna moč sede, zagradi oboroč hlebec ko opica in ga začne žvečiti in hrustati ter ga hlastno poje do zad-nje mrvice. Nato začne težko dihati in zastoka skozi solze:

„Prosim, prosim, dajte mi papir — oporoka — za ženo — za deco — oh! oh! Dajte!“

Tahi ne odgovori ničesar.

„Prosim, prosim,“ dvigne ujetnik roke in razkreči suhe prste: „Duhovna, duhovna po-kličite, za pet božjih ran, duhovna!“

„Daj, oče, poklič! duhovna,“ se oglasi Ga-vro, ki se je bil iz radovednosti od nekod pri-plazil do temnice.

„Poberi se neumnež,“ zareži Tahi na sina, „mar misliš, da bodo farške coprnije temu kmečkemu psu odprle raj'ska vrata? Nič!“

Ujetnika spreleti groza, trese se bolj in bolj, usta široko zijajo in se pené, stegne se in za-stoka še enkrat:

„Vode... vode... čreva gore... kruh gori... vode... vo... vo...“ ..in truplo pade

ko kamen na kamen. Nekaj časa zavlada tiši-na. Peter položi uho na žalostni kup.

„Po njem je,“ reče.

„No,“ se zasmeje Tahi, „ta me bo še v peklju pognil.“ Toda ko pogleda mrtveca, či-gar osteklenele oči so iz kota pošastno zijale vanj, ga zazebe srce in odide.

Kaj neki je to noč sanjal Ferko Tahi?

XIV.

Bilo je pustega dne petega kimavca leta 1566. Nebo je bilo zastrto z bledimi, sivimi oblaki, iz katerih je kdaj pa kdaj pršelo jesen-sko deževje, po rumenem in rdečem gozdnem listju se je tiho vlekla megla, vrhovi gričevja pa so bili zaviti v oblake. V tem neprijaznem vremenu se je pomikala proti Susjedu mala četa konjenikov, daleč pred njo gospod Tahi, ob njegovi strani Gašper Alapič. Oba sta bila zavita v temen plašč in sta molče gledala predse izpod mokrega kalpaka, potisnjene-ga globoko na čelo. Na obrazih, ki sta bila sicer objestna in srdita, je bilo opaziti nekakšen ču-den mir, nekakšno neveselje; posebno blede je bilo lice grbastega gospoda Gašperja. S stolpa zapoje trobenta, grajska vrata se odpro na stečaj in molče jaha nevesela četa v grad. Jata lovskih psov začne skakati okrog gospo-darja, sluge ponižno snemajo čepice in napo-sled prihitijo v dvorišče v črnino oblečena gos-pa Helena, z njo sinova Gavro in Štefan ter hčeri Klara Gruberjeva iz Samobora in Mar-gareta Oršičeva iz Slavetiča. Gospa Helena je

bila strašno bleda in upadla, temni lasje so ji posiveli, a iz črnih oči so sevali žalost, strah in nemir. Tahi mahne ženi in otrokom z roko v pozdrav, skoči s konja in začne svojce poljubljati, za njim pa se prikloni gospe tudi Gašper. Neka plahost in groza je navdajala vsa srca in nihče ni spregovoril nobene bese-de, dokler ni družba stopila v veliko dvorano, kjer so se sinova in hčeri podvzivali, da sname-jo z očeta in gosta orožje in premočena potna plašča. Tahi se ozre po starinskih slikah, ki so visele po potemnelih zidovih palače, vzdihne, si pogladi z roko rusaste lase in reče:

„Hvala bogu, da sem spet doma“ in potem ko je prijel ženo za obe roki, nadaljuje: „Po-zdravljena žena, pozdravljeni otroci! Dolgo me ni bilo in že sem mislil, da se ne bomo vi-deli nikdar več, ker nas je nemila usoda hudo oškvrnila in si še nismo nič pomagali. Ali si prejela moje pismo iz Kaniže?“

„Sem, gospod moj,“ odgovori Helena in sol-ze ji privrò na oči.

„No, tam sem ti napisal vse o krvavem dne-vu sedmega septembra, o sigetski nesreči in junaški smrti tvojega brata Nikolaja. Ni mi bil več prijatelj zadnje čase, veliko neprilik in škode je prizadeval tebi in meni — pa to so drugi račun. De mortuis nil nisi bene“; junaško se je boril, junaško smrt je storil in hvale je vreden, a tisti, ki so ga ščevali zoper mene, naj — pa pustimo to, glava mi od nejevolje gori — če želite večjeti še kaj več, evo vam

* „O mrtvih se ne sme govoriti slabo.“

V okolici Borovelj danes in nekdaj

Petero se nas je na zadnjo nedeljo zbralo v posojilni pisarni na Trati pri Glinjah. Moralo bi nas biti vsaj petdeset. Pičli udeležbi ni krivo toliko splošno duhovno in narodno nastrojenje našega ljudstva, kakor gospodarska potrtost, pomanjkljivo razlaganje oziroma sploh opustitev tega in „ohcet“ v farni vasi, ki je spravila vse, mlado in staro, na noge, neglede na „mišljenje“ in usmerjenost. Topiči pokajo, fantje vriskajo in narod se veseli. Toda, ali se veseli v resnici, iskreno tudi v svojem srcu?

Vsaj je gospodarski položaj naših zemljiških posestnikov v medborovniški občini dandanes tako težak kot menda še nikoli. Najemnik neke kmetije v Glinjah, doma z onstran jez/kovne meje od Feldkirchna nekod, je že po dobrem letu gospodarjenja prišel skoraj na kant, a je vendar bajt prejel po posredovanju. Deželne kmetijske zbornice v Celovcu ali naravnost od nje za asanacijo svojega gospodarstva 8000 šilingov podpore. Vse domače prebivalstvo pa začudeno sprašuje, kako je bila tujo tolikšno podpora mogoča, ko prejemajo naši gospodarji, katerih rod je že stoletja na svojih domačijah, le izredno redko in le slučajno ter v medborovniški občini tudi le „po milosti“ in posredovanju drugega najemnika, tujca-drugorodca kak malenkostni prispevek, katerega dodelitev je odvisna od stotero, šestokrat reizpolnjenih pogojev. Toda to je mimogrede.

Stari Zablacan, ki sem ga poznal kot otrok kot prvega predstavnika Cingelceve gostilne in poznejšega Narodnega doma na Trati ter slovenske posojilnice v Spodnjem Rožu, gleda tako živo in mladostno s stene na našo mizo kot pred 50. in 60. leti. Na drugi steni pa veliki skupinski sliko z napisom: 40 letnica 1929—1989. Ena slika predstavlja odbornike iz leta 1929, druga posojilnični odbor iz leta 1889. Ob pogledu na podobi mi stopijo živo pred oči še nekateri sedaj živeči poznani mi mošči, kot stari Fric in Gorčnik iz Glinj in vsi ostali pretežno že preminuli možje-narodnjaki-korenjaki kot Repičnjak iz Luke, Boltež iz Dolnje vasi, Jančič iz Treblin, Završnik iz Zavrha, Stih iz Sent Janža, stari Turk iz Resnice, Borovnik iz Borovelj itd. Ves nekdanji spodnji Rož v vsej svoji klenosti, močnatosti, a tudi dobrodružnosti in narodni živahnosti zaživi pred menoj ob pogledu na te nekdanje javno potrjene, splošno priljubljene in veleugledne predstavnike rožanskega ljudstva. 90% podeželskega prebivalstva v dolini od Sent Janža pa do Obirja je bilo zbrano in strnjeno okrog teh kot skala trdnih mož. Spodnji Rož, slovenski Rož! In ob tem prelestnem prividu iz dobe pred polstoljetjem seže navzgor mladi Turk, vreden in ugleden sin svojega očeta in svojega naroda, v predal bližnje omare in predloži po mizi skrbno čisto in vestno napisane stare knjige zapisnikov, iz katerih razbiramo uporabo narodnega posojilničnega denarja v razne tedanje ljudske potrebe: za čitalnico na Trati, za povzdigo živinoreje v Smarjetju, za ustanavljanje požarnih bramb v Spodnjem Rožu, za Prešernov spomenik v Ljubljani itd. Ne samo našo ožjo domovino, ampak potrebe vsega slovenskega sveta je zajel takrat naš trdni denarni zavod na Trati.

Toda, pot me vodi dalje, vsaj moram še v Liplje h Močniku. Kljub splošni suši so bili tu njijski pridelki, razen na travnikih, kar zadovoljivi. Koliko ti v še sicer gospodar povedati o izkušnjah s posameznimi govejimi pasmami, gospodinja pa o silni spremembi socialnih in narodnih razmer v zadnjih desetletjih v domačem obdramskem okolišju. Z onstran Drave v Bilčovsu je namreč ona doma in njen brat, sodnik dr. Rajhman, je letos tudi že preminul v Ljubljani.

Partizanske grče, Olipica v Trnjah, žal ni doma, kajti tudi njega so vpregli za vožnjo ohceti iz žilipoljske fare senjaka. Pa me popelje iz nenege čistega doma na skromnejša, je bolj prodnata polja kar njegova razborita, odločna žena, znana, a tiha politična delavka.

Ob vrnitvi v Kaplo srečujem gručo razigranih, glasov smejočih se mladih in starih: eno dekle s kolovratom, drugo s „pužo“, tretja z lično zibelko z slovensko narodnimi motivi in podobno ter si ne morem razložiti, odkod to narodno preselevanje na ponedeljek popoldne. Pri Stancu in Mežnarju šele zvem, da je bilo vse pri „zapejanju“ in Stancova, sicer resna in tako marljiva hčerka, vsa srečna pripoveduje, da je kapelskim dekletom uspelo pri zapenjanju iztisniti kar 350 šilingov.

Stancova bistra mamica pa postreže s kupico prav močne „alkoholne“ pijače, lastnega izdelka. Med tem pa se napolim v drugo sobo k gospodarju, vrlenu Stancu, ki se je pravkar vrnil od težke operacije iz Celovca. Daleč naokrog ne najdeš tako gospodarsko razgledanega gospodarja — narodnega idealista! Da bi mu bila usoda mila in da bi le prav kmalu okreval! Nato pa se podam s sinom čez rodovitna Slemiceva polja, ki se vrstijo od dolge kapelske vasi v vse štiri smeri: na sever, jug, zapad in vzhod.

Ne pretiravam, če tu zapišem, da v vsej naši ožji domovini nisem našel 18 letnega kmečkega mladeniča, ki bi bil tako gospodarsko in tudi drugače razborit in izobražen kot je Stancov (Slemicev) sin. Čeprav sam pri sebi ne morem verjeti, da bi bil za svoja leta že obiskal kmetijsko šolo, ga vendar le vprašam, če je posekal kako gospodarsko šolo. „Ne, nikjer nisem bil, v nobeni kmetijski šoli. Kar znam, vse to sem se naučil iz „Obvestil naprednih gospodarjev“. Bil sem tudi na poučnem potovanju v Sloveniji in sedaj bom obiskoval „potujočo kmetijsko šolo“, katero bo po novem letu priredila Slovenska kmečka zveza v Borovljah“, mi zagotavlja mladi Slemic. Prepričan sem, da on, kar tiče gospodarske razgledanosti, prekosil marsikatero absolventa Koroske kmetijske šole. In odkritosrečno mi je žal, da fant ni mogel študirati...

„Imeli smo najlepši krompir v vasi. Pridelali

smo ga gotovo 40.000 kg na 1 ha površine. Vsa vas si ga je hodila ogledovat, ko je rasel še na njivi. Rekordni uspeh smo dosegli le zato, ker smo gnojili točno tako, kot je bilo zapisano v „Obvestilih naprednih gospodarjev“, zagotavlja oba, oče in sin, gotovo brez vsakega namena, da bi mi kot piscu našega gospodarskega glasila hotela laskati.

Moja pot pa me vodi še dalje k Mežnarju, brezkompromisni narodni korenini, katerega telesne moči pa žal že popuščajo, ne da bi bil za starost kakor koli zavarovan. Narodna zavednost in topogledne borbe v tem našem negotovem obmejnem ozemlju sta povzročili, da se mož žal v mladosti ni oskrbel za kako zavarovalnico. Po večini vas mlajših starega Mežnarja-Pipana ne poznate, kaj ne? To je oni mož, katerega so, nje ga in dekana Limpla-na v Kapli, prvo leto po plebiscitu, pred 30. leti sredi zime in v snegu ob 11. uri ponoči zvalili na „izmišljeno“ spoved (vsi naši listi so takrat pisali o tem) k uro oddaljenemu „izmišljenemu“ bolniku v Resnico. Ko sta dospela Pipan in Limpl v gozd med Gorčami in Resnico, so ju pa obsuli s strelji. Oba sta bila zadeta oziroma prestreljena, k sreči ne smrtno. Vsa naša javnost je tedaj ugotavljala (ko so bile strasti vsled plebiscita še mrzlično razpaljene), da so napad na njuni življenji povzročili narodni nasprotniki, ker Pipan in Limpl vsled izgubljene glasovalne borbe nista hotela zapustiti Koroske, nista hotela iti v emigracijo. Na sodišču v Celovcu pa so takrat skonstruirali domnevo, da sta streljala drug na drugega. Dekan na mežnarja in mežnar na dekana. Spričo tolikšnega, ne vem kaj bi dejal, neumnega ali zlobnega podtikanja in tolikšne krivice (zločincev seveda nikdar niso našli, a jih menda tudi niso resno iskali), je danes Mežnar v Kapli ob Dravi neomajen, brezkompromisen narodnjak, ki kljub temu, da je že dokaj „v letih“ in kljub nezavarovanosti za stara leta ne klone in slovensko narodno ne popusti niti za las...

Vernik

Praktični nasveti

Pomanjkanje vitamina A povzroča kurjo slepoto, da bolnik podnevi zelo slabo vidi, ponoči pa nič; dalje nam slabi vonj, javlja se nam hripavost, koža postaja siva, pojavljajo se pege, bolnik zgodaj osivi, otroci nehajo rasti, nastopijo krvavitve itd. Vse te nevesčnosti odpravimo, če uživamo jedi, v katerih je največ vitamina A, kakor ribje olje, jajca, zlasti rumenjake, maslo, zeleno solato, zelje, mleko, nekaj vitamina A se nahaja tudi v suhem mesu, konzerviranem mleku, moki, grahu, fižolu, paradižniku, zeleni papriki, marelicah, jagodah itd.

Jeseni in pozimi uživajmo čim več sadja, da si izčistimo kri in črvesje; pričinimo jesti čim več maščob in mesa, da bomo laže kljubovali mrzlemu in vlažnemu vremenu; oblecimo se toplo, kajti jesen prinaša s seboj obolenja v grlu, srčne in ledvične bolezni; prenehajmo z mrzlimi kopelmi in se rajši dvakrat tedensko okopljimo v topli vodi, ki nas prav tako osveži kot mrzla poletja.

Zelene madeže, ki smo jih dobili na izletu, odstranimo z obleke z mešanico, ki jo napravimo iz 5 g vodikovega superoksida, 50 g salmiakove esence in 50 g vode. S tem namažemo madeže in jih po nekaj minutah operemo z vodo.

Smolne madeže očistimo z mešanico vode in terpentina; najprej moramo mesto dobro natreti z mešanico, nato po položimo čez pivnik in polikamo.

Kavine madeže odrgnemo s solno raztopino.

Rokavice iz barvaste tkanine najlažje operesh v mlačni vodi, ki ji dodaš nekoliko kisa medtem ko kožnate rokavice oblečeš in drgneš z vato, ki jo namočiš v bencinu.

Mastne steklenice operesh z mlačno vodo, ki ji premešaš bukovega žaganja in pepela.

Mleko, ki se je pri kuhi strdilo na dnu posode, izribamo s papirjem, ki smo ga namočili v kavino usedlino.

POVPREČNA ŽIVLJENJSKA DOBA ČLOVEKA

Po starih podatkih in po kamnitih spomenikih, ki so nam ostali od naših prednikov, merimo sklepati, da so ljudje pred 2000 leti živeli povprečno samo 18 do 20 let. Statistike, ki so bile izdelane pred prvo svetovno vojno, navajajo, da znaša povprečna življenjska doba človeka 38 let. Statistike iz leta 1950 in 1951 pa trdijo, da znaša danes povprečna življenjska doba človeka, ki živi v kulturnih državah, skoraj 60 let. V zaostalih deželah je seveda stvar precej drugačna. Tako n. pr. v Kitajski še vedno niso prišli preko številke 25. Kaj je temu vzrok? Boljše socialne razmere, skrb za mladino in starčke, boljši življenjski pogoji i. t. d.

RADIO-PROGRAM

RADIO CELOVEČ

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 6.20 jutranja glasba — 8.15 Kaj kuham danes? — 8.30 Pozdrav zate — 9.05 Zelje poslušalcev — 10.15 in 15.00 Solska oddaja — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert — 14.10 Kar si želite — 17.10 Popoldanski koncert.

Poročila dnevno ob: 7.00, 8.00, 12.30, 17.00, 20.00 in 22.00.

Sreda, 3. november:

10.45 Iz ženskega sveta — 11.00 Solska oddaja — 14.30 Slov. poročila in objave. Za gospodinjstvo. 16 minut z Avgustom Stankom — 15.45 Učimo se Esperanto — 16.30 Čitalna ura — 18.40 Južna oddaja — 19.15 Znamenite ženske svetovne zgodovine — 19.30 Lepe melodije — 20.15 Koncert — 22.55 Melodije zate!

Četrtek, 4. november:

10.45 Veder dopoldne — 11.00 in 11.25 Solska oddaja — 14.30 Slov. poročila in objave. Oddaja za mladino — 15.30 S citrami — 15.45 Umetnostno delo meseca — 16.00 Glasba in glasbe — 18.45 Kmečka oddaja — 20.15 Slagertombola.

Petek, 5. november:

10.45 Za podeželsko ženo — 11.00 Solska oddaja — 14.30 Slov. poročila in objave. Komentarij: Kaj je novega po svetu? — 15.45 Pogled v svet — 16.00 Komorna glasba — 18.40 Sportna poročila — 18.45 Kmečka oddaja — 19.15 Šah kralj! — 20.15 „Sv. Miklavž vstopi!“ — 20.45 Teden lahke glasbe.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.30 Dobro jutro dragi poslušalci! — 7.00 Radijski koledar in pregled tiska.

Poročila dnevno ob: 5.45, 6.30, 12.30, 15.00, 22.00 — 19.00 Radijski dnevnik.

Sreda, 3. november:

12.00 Iz zakladnice skladateljev slovenske romantike — 12.40 Zabavna glasba — 13.00 Z oblaskov pri pionirjih — 14.40 Igrajo Veseli godci — 15.10 Slovenske narodne pesmi 15.50 Zdravstveni nasveti — 17.00 Roman — 17.15 Na harmoniko igra Avgust Stanko — 17.30 Solska ura za višjo stopnjo — 18.30 Zunanje politični feljton — 18.45 Skladbe za kitaro — 19.40 Umetne in narodne pesmi — 20.00 Radijska igra — 21.00 Večerni spored orkestralne glasbe.

Četrtek, 4. november:

12.00 Opoldanski koncert — 12.40 Pionirji pojo in igrajo — 14.00 Igra vaški kvintet — 14.40 Igra Srečko Drazil s svojim orkestrom — 15.10 Lahka glasba — 16.00 Koncert po željah — 17.00 Oddaja za žene — 18.00 Vesele slovenske pesmi — 18.20 Ciklus iz literarne zgodovine — 19.40 Pesmi hrvatskih avtorjev — 20.00 Domače aktualnosti — 20.10 Javna oddaja opernih arij — 21.00 Oj, ta soldaški boben... (stare slovenske vojaške pesmi v besedi in glasbi).

Petek, 5. november:

12.00 Veliki orkestri igrajo zabavne melodije — 12.40 Solisti pojo slovenske narodne pesmi — 13.45 Tedaj angleškega jezika — 14.40 Hrvatske, srbske in makedonske narodne pesmi — 15.10 Simfonični orkestri izvajajo valčke in polke — 15.45 Govorna oddaja — 16.00 Popoldanski koncert — 17.00 Roman — 18.00 Urednikova beležnica in pionirska pošta — 18.30 Radijska univerza — 18.45 Narodne pesmi poje Tone Petrovičič, s harmoniko spremlja Avgust Stanko — 19.40 Filmška glasba — 20.00 Egon Tomc: Tedenski zunanje-politični pregled — 20.15 Skladbe ruskih avtorjev — 21.00 „Svet v satiri in humorju“.

dragega gosta, gospoda Alapiča; ta je vse na lastne oči videl in komaj živo kožo odnesel, ker je bil že v turških krempljih.

„Res sem bil,“ vzdihne slabe volje Alapič, „vse vam bom, plemenita gospa, natančno povedal, samo da si malo popravim potolčena rebra, ker, vedite, nehoti sem bil na hrani in stanovanju pri teh preklelih Allahovih sinovih, ki so me samo zato pustili iz ujetništva, ker sem se bil preoblekel v navadnega vojaka, z mojo grbo pa tudi niso vedeli, kaj početi. Če bi bili kako zvedeli, da sem tisti, ki sem jim pri Šiklošu razbil toliko buč, primojveri, ne bi mi več sedela na rami glava. Vse vam bom povedal, toda zdaj, bogme ne morem. Jezi me, zlodjevo me jezi, kar počil bi od jeze, da smo tako po neumnem izgubili Siget in vašega brata — a tam pri Džuru se je brez potrebe gnetla in pletla kraljeva vojska. Zaman je zdaj po toči zvoniti, tako je bila božja volja. Upajmo, da se vremena zjasne.“

Gospa Helena je vse to nekaj časa mirno poslušala, čeprav so ji iz oči kapale goste solze; pri zadnjih Alapičevih besedah pa si je pokrila obraz z rokami in začela tožiti:

„Brat mi je bil brat! Govorite in naštevajte, kar hočete — bil je Zrinjski, večji in slavnjejši od vseh drugih. Ni zaslužil take strašne smrti, česa naj upamo? Bratu so neumniki odsekali glavo, ker je bil junak, a mojega sina Mihajla so vjeli v krajini in bogve, kaj bo z njim. Franc, Franc! Ali si kaj misliš na svojega sina, svojo kri? Franc! Izgubila sem brata, ne daj, da bi izgubila še sina!“

„Glede sina se pomiri,“ reče Tahi povsem miren, „vem, kje je — v Banjaluki. Imam v svoji kaniški ječi zaprta dva turška paša in brž ko se s Turki dogovorim glede zamenjave, bo sin svoboden. Ti pa se pripravi na pot. Pisal sem že Nikolajevi vdovi Evi pa tudi njenim sinovom. Eva pojde v Čakovec, kamor v kratkem pošljejo glavo nesrečnega brata Nikola'a. Turki so jo vrnil generalu Salmu, v džurski cerkvi so jo blagoslovili, a mi jo bomo položili v rodbinsko rakev v cerkvi sv. Helene.“

Gospod Alapič se prikloni gospe in poišče svojo sobo. Tahi gre tudi odpočit od naporne poti in krvavih dni, ki so se končali z zavzetjem sigetske trdnjave in smrtjo junaka Nikola'a Zrinjskega. Težak je bil ta sen; Tahi je upal, da bo sladek, ali vse napor, vse muke vojske niso zabrisale krvavih spominov. Sanjal je in videl strahovito prikazen, Arlandovo Doro, kako vodi za roko bledega mrtveca, ki mu iz srca teče rdeča kri, in ki z osteklenelimi očmi gleda Tahija ter šepče: „Vode! Vode! Duhovna!“

Mučno so se vlekli dnevi na Susjedu. Gospa Helena se je vsa objokana pripravljala na pot. Tahi je ni hotel še bolj vznemirjati. Posedal je z Gašperjem za mizo in skušal z ognjenim vinom odplakniti z duše vse hude težave preteklih dni in črne slutnje bodočnosti. Nekega dne reče:

„Gospod Gašper, veruj mi, da sem teh solz sit. Brž ko opravimo ceremonije nad Nikolajevovo glavo, se bom lotil dela. Da utrdim svoje tukajšnje gospostvo za vse čase. Ko sem bil v

kraljevem taboru v Džuru, sem s pomočjo Batora in drugih prijateljev dosegel, da mi je kralj napisal darilno listino in sem tako advokatu Ambrožu izvil iz rok poglavitni kavelj, s katerim bi me mogel pred sodiščem zagrabiti. In če naj govorim po resnici, mi je tudi Nikolajeva smrt prišla prav. Bil mi je sovražnik in njega se je držal vsak, ki je imel z menoj opraviti — bil je slaven in bogat, imel je na dvoru prijatelje in znal banu Petru zmešati štrene. Nikolaj je padel, ban ima proste roke, jaz imam nekakšen „titulus juris“, naša stran-ka je močna, kakor ni bila še nikoli, moja rodbina uglebna ko malokatera druga — začuda prav zato, ker mi je žena sestra sigetskega junaka, ki ga ves svet slavi, a Nikolajevi sinovi so še otroci. Zato, gospod Alapič, željno pričakujem bana Petra. Ali se bo kmalu vrnil?“

„Ne vem, kaj naj rečem,“ odvrne Gašper. „Brž ko je kralj zapovedal, da se vojska razpusti in se ni bilo bati večje nesreče, je ban predal poveljstvo knezu Franji Slunjskemu in po hitel z mojo sestro in hčerko Anko na Ogrsko, da slave svatbo z Držijem. Vem, da bo prešlo mesec dni, preden se vrne, vsekakor pa mi bo pisмено sporočil, kdaj pride v Zagreb. Tam bova mojega svaka čakala, kajti res je zadnji čas, da uredimo vse po naši želji in volji.“

Deset dni po tem razgovoru so susjedgrajski gospodarji krenili na Čakovec, medtem ko

* Pravni naslov, to je kraljevo darilno listino.

se je vukovinski graščak zatekel v kamrico k brkati zagrebški krčmarici, da tam izleči rane, katere mu je začelo turško ujetništvo.

Gospod Gašper je slabo štel dni in ni opazil, da jih je minilo že trideset in da je z dreva odpadlo listje. Pa to je razumljivo — ljubezen ima zavezane oči. Nekega opoldne mu prinese banov sel pismo, v katerem mu sestra sporoča, da se ban vrača s hčerkinje svatbe in da bo čez štiri dni došel v Zagreb. Gospod Gašper načrta na ovojju pismo: „Na znanje plemenitemu gospodu Ferku Tahiju“ in odpravi sla dalje na Susjed. Nekaj dni zatem pride gospod Tahi z gospo Heleno v Zagreb ter se nastani v banovi palači. Teden dni mine, a o banu Petru ni glasu. Tahija skrbi, a Gašper ga tolaži:

„Ne ubijajte si glave, velmožni gospod, na poti do Zagreba je veliko velikaških postaj, pa se je moj gospod svak povsod nekoliko zamudil v gostih. Saj veste, kako je pri nas navada.“

(Dalje)

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 16—24. Za vsobino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H., Klagenfurt. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2. Postschließfach 17.